

Sygn. akt IV U 393/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 października 2016r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Katarzyna Antoniak
Protokolant	st. sekr. sądowy Małgorzata Wierzbicka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 19 października 2016r. w S.

odwołania B. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

z dnia 31 marca 2016 r. i z dnia 02 maja 2016 r. (Nr (...))

w sprawie B. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do emerytury

I. zmienia zaskarżone decyzje i ustala prawo B. K. do emerytury od dnia 01 marca 2016 r.;

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. na rzecz B. K. kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt: IV U 393/16 **UZASADNIENIE**

Decyzją z 31 marca 2016r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., działając na podstawie art.184 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze odmówił B. K. prawa do emerytury wskazując, że ubezpieczony nie udowodnił, iż do dnia 1 stycznia 1999r. osiągnął 15-letni staż pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Organ rentowy wskazał, że wykazany przez ubezpieczonego okres takiej pracy wynosi 10 lat, 2 miesiące i 17 dni i dotyczy okresu od 15 maja 1985r. do 31 lipca 1995r. Do stażu pracy w szczególnych warunkach nie zaliczono natomiast okresu zatrudnienia ubezpieczonego od 1 sierpnia 1995r. do 31 grudnia 1998r., gdyż w okresie tym ubezpieczony był zatrudniony na stanowisku kierownika budowy, co wiązało się z wykonywaniem czynności o charakterze administracyjno-biurowym lub przebywaniem w pomieszczeniu oddalonym od stanowisk robotniczych. Tymczasem wykonywanie prac z zakresu kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług oraz dozoru inżyniersko-technicznego powinno być stale i w pełnym wymiarze czasu pracy oraz mieć miejsce bezpośrednio na stanowiskach, na których nie są zachowane higieniczne normy pracy (decyzja z 31 marca 2016r. k.32 akt emerytalnych).

Odwołanie od w/w decyzji złożył B. K. wnosząc o jej zmianę i ustalenie mu prawa do emerytury. W uzasadnieniu odwołania wskazał m.in., że wbrew twierdzeniom organu rentowego do stażu pracy w szczególnych warunkach należy zaliczyć okres jego pracy w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w S. od 1 sierpnia 1995r. do 31 grudnia 1998r., gdzie pracował na stanowisku kierownika budowy i która to praca polegała na bezpośrednim dozorze i kontroli nad wykonywaniem robót melioracyjnych przez pracowników zatrudnionych na stanowiskach betoniarzy melioracyjnych, kopaczy, układaczy i owijaczy rurociągów drenarskich, robotników melioracyjnych i innych zatrudnionych przy tego rodzaju pracy. Ponadto pracę w szczególnych warunkach wykonywał również w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w M. od 1 września 1973r. do 31 stycznia 1980r., gdzie pracował na stanowisku majstra budowy sprawując bezpośredni nadzór nad pracownikami zatrudnionymi przy wykonywaniu robót melioracyjnych (odwołanie wraz z załącznikami k.2-9 akt sprawy).

W dniu 2 maja 2016r. organ rentowy wydał kolejną decyzję, w której odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym ,tj. na podstawie art.184 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wskazując, że ubezpieczony nie udowodnił, iż dnia 1 stycznia 1999r. osiągnął 15-letni staż pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. W porównaniu do decyzji z 31 marca 2016r. organ rentowy zweryfikował wykazany przez ubezpieczonego okres składkowy wskazując, że z okresów składkowych wyłączył łącznie półtoramiesięczny okres niewykonywania przez ubezpieczonego pracy bezpośrednio przed odbyciem służby wojskowej i po jej odbyciu a przed ponownym podjęciem zatrudnienia, gdyż w okresie tym nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne (decyzja z 2 maja 2016r. k.34 akt emerytalnych).

Odwołanie od w/w decyzji złożył B. K. wnosząc o jej zmianę i ustalenie mu prawa do emerytury. W uzasadnieniu odwołania wskazał na argumentację podniesioną uprzednio w odwołaniu od decyzji z 16 marca 2016r. (odwołanie k.33-34 akt sprawy).

Postanowieniem z 19 października 2016r. Sąd połączył do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawy z odwołań ubezpieczonego od obu w/w decyzji - pod sygnaturą pierwszej ze spraw ,tj. IV U 393/16 (postanowienie o połączeniu spraw k.44-44v akt sprawy).

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wniósł o ich oddalenie powołując się na przepisy prawa i uzasadnienia zawarte w zaskarżonych decyzjach (odpowiedzi organu rentowego na odwołania k.10-12 i 35-36 akt sprawy).

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony B. K. urodził się w dniu (...)

Ubezpieczony był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie (...) w S. w okresie od 15 maja 1985r. do 15 kwietnia 1992r. w pełnym wymiarze czasu pracy, a od 16 kwietnia 1992r. ,tj. bez żadnej przerwy kontynuował zatrudnienie w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w S., która to spółka powstała na bazie w/w Przedsiębiorstwa (...) (świadczenie pracy z 16 kwietnia 1992r. i świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach z 26 lutego 2016r. k.24-28 akt emerytalnych).

W zakwestionowanym przez organ rentowy okresie zatrudnienia w w/w spółce (...) – od 1 sierpnia 1995r. do 31 grudnia 1998r., a zatem przez 3 lata i 5 miesięcy ubezpieczony był zatrudniony na stanowisku kierownika budowy (świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z 26 lutego 2016r. k.28 akt emerytalnych). Przedmiotowa spółka w pierwszym okresie swojego istnienia ,tj. do końca 1996r. kontynuowała przedmiot działalności wcześniejszego Przedsiębiorstwa (...) w S. ,tj. realizowała budowy melioracyjne, a od około 1997r. powoli zmieniła przedmiot działalności na budowy instalacji wodociągowych na terenach wiejskich. Pracując na stanowisku kierownika budowy w spornym okresie – przez pierwszy okresy pracy po przekształceniu przedsiębiorstwa w spółkę (od 1 sierpnia 1995r. do końca 1996r.) ubezpieczony jako kierownik budowy miał za zadanie nadzorowanie prac przy budowach melioracyjnych. Nadzorował wszystkie etapy prac melioracyjnych poczynając od wykopów poprzez prace polegające na układaniu i owijaniu rurociągów drenarskich, a następnie zakopywaniu rurociągów ręcznie oraz za pomocą

sprzętu ciężkiego. Nadzorował również wszystkie inne prace związane z robotami melioracyjnymi ,tj. prace minerów oczyszczających teren pod budowę z karp, korzeni, krzewów, prace zbrojarskie i betoniarskie przy budowaniu tzw. przyczółków – miejsc, przez które rolnicy w czasie budowy melioracyjnej mogli przeprawić się z maszynami do swoich pól. Ubezpieczony nadzorował ilość pracy, jej jakość – zgodność z projektem i sztuką budowlaną, bezpieczeństwo pracy, decydował o przejściu do kolejnego etapu prac. Kontynuując od 1997r. pracę w spółce (...) na stanowisku kierownika budowy ubezpieczony – w związku ze zmianą przedmiotu działalności spółki kierował budową instalacji wodociągowych i w związku z tym nadzorował wszystkie etapy realizacji takiej budowy ,tj. poczynając od wykopów pod rurociągi poprzez układanie i montaż tych rurociągów oraz zasypywanie rurociągów. Opisana praca była pracą całoroczną – tak na stanowisku kierownika robót melioracyjnych oraz kierownika budowy instalacji wodociągowych. W przypadku wystąpienia w okresie zimowym wysokich mrozów – powyżej 10-15 stopni pracownicy byli kierowani na urlopy. W okresie pracy na stanowiskach kierowniczych do obowiązków ubezpieczonego – obok nadzoru nad pracownikami należało również dokonywanie wpisów do dziennika budowy, udział w odbiorze prac, a także raz na jakiś czas materiałowe rozliczenie wykonywanych prac. Z uwagi na rodzaj wykonywanych prac oraz konieczność zachowania właściwej ich jakości i koordynacji poszczególnych etapów pracy ubezpieczony przez cały czas przebywał na terenie budowy nadzorując wykonywane prace. Podlegali mu m.in. operatorzy sprzętu ciężkiego (maszyny drążącej wykop pod dreny, koparek, spycharek), układacze i owijacze rurociągów drenarskich, kopacze, zbrojarze, betoniarze, minery, a na etapie prac przy budowie wodociągów opok operatorów ciężkich maszyn budowlanych – monterzy instalacji wodno-kanalizacyjnych w wykopach o głębokości około 2 metrów). W ramach nadzoru ubezpieczony przebywał bezpośrednio przy stanowiskach w/w pracowników fizycznych sprawdzając jakość pracy, rozwiązując problemy techniczne, decydując o przejściu do dalszego etapu pracy (zeznania świadków: M. K., M. M. i K. W. k.45v-46 akt sprawy oraz zeznania ubezpieczonego k.46v i 44v-45 akt sprawy).

Przed podjęciem zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w S., w dniu 1 września 1976r. ubezpieczony podjął zatrudnienie w (...) Przedsiębiorstwie (...) w M. i kontynuował je w pełnym wymiarze czasu pracy do 31 stycznia 1980r., a zatem przez 3 lata i 5 miesięcy, przy czym w okresie tego zatrudnienia – od 26 października 1976r. do 14 października 1978r. odbywał zasadniczą służbę wojskową (świadcstwo pracy z 30 stycznia 1980r. k.20 akt emerytalnych). Powyższe przedsiębiorstwo, jak stanowiła jego nazwa zajmowało się budowami melioracyjnymi. W okresie tego zatrudnienia – od 1 września 1976r. do 30 kwietnia 1979r. ubezpieczony pracował na stanowisku stażysty, a od 1 maja 1979r. do 31 stycznia 1980r. ,tj. do końca zatrudnienia na stanowisku majstra budowy. Jako stażysta ubezpieczony pracował bezpośrednio na budowach melioracyjnych - przy pracach drenarskich, przy odwadnianiu rowów. Bezpośrednio w terenie wytyczał trasę wykopu dla maszyny drążącej wykop pod dreny (przy odpowiednim spadku), a następnie podawał rury do wykopu i układał rury drenarskie w wykopie, układał darninę w rowach melioracyjnych. Po powierzeniu mu – od 1 maja 1979r. stanowiska majstra budowy ubezpieczony organizował i bezpośrednio nadzorował prace brygad wykonujących budowy melioracyjne. Jego praca odpowiadała rodzajowo pracy opisanej wyżej przy stanowisku kierownika budowy, z tą różnicą, że ubezpieczony nie dokonywał wpisów w dzienniku budowy i odbierał prac (zeznania świadków: K. J. i J. O. k.45-45v oraz zeznania ubezpieczonego k.46v i 44v-45 akt sprawy).

Ubezpieczony przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego (raport z analizy konta k.29 akt emerytalnych). We wniosku o emeryturę wniósł o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym na dochody budżetu państwa (wniosek o emeryturę k.2 akt emerytalnych)

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie B. K. podlegało uwzględnieniu.

Zgodnie z art.184 ust.1 i 2 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2015r., poz.748 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego przewidzianego w art.32, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy ,tj. w dniu 1 stycznia 1999r. osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat dla kobiet i 65 lat dla

mężczyzn oraz osiągnęli okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art.27 ustawy, a także nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wnioski o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. W myśl przywołanego wyżej art.32 ust.1 i 4 ustawy pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn, a w myśl przywołanego wyżej art.27 ustawy wymagany okres składkowy i nieskładkowy wynosi co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn. Zgodnie z §4 ust.1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz.43 ze zm.) pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A załącznika do rozporządzenia, nabywa prawo do emerytury w w/w wieku jeżeli ma wymagany okres zatrudnienia (co najmniej 25 lat mężczyzna), w tym co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Ponadto zgodnie z §2 ust.1 przedmiotowego rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku.

Rozstrzygnięcie niniejszej sprawy wymagało zbadania, czy ubezpieczony spełnia przesłankę wymaganego stażu pracy w szczególnych warunkach w wymiarze co najmniej 15 lat. Poza sporem pozostawało, że ubezpieczony osiągnął wiek 60. lat, legitymuje się wymaganym okresem ubezpieczenia w wymiarze co najmniej 25 lat i jako członek otwartego funduszu emerytalnego złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na tym rachunku na dochody budżetu państwa. W odniesieniu do stażu pracy w szczególnych warunkach ubezpieczony podniósł, że posiada wymagany 15-letni okres zatrudnienia w takich warunkach, a to z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w S., co do którego organ rentowy do stażu pracy w szczególnych warunkach zaliczył jedynie początkowy okres zatrudnienia ubezpieczonego (początkowo jeszcze w ramach Przedsiębiorstwa (...) w S. - od 15 maja 1985r. do 31 lipca 1995r.), „odrzucając” pozostały okres zatrudnienia – od 1 sierpnia 1995r. do 31 grudnia 1998r. na stanowisku kierownika budowy, a także wcześniejszy okres zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w M. – od 1 września 1976r. do 31 stycznia 1980r., gdzie pracował na stanowisku stażysty – wykonując prace fizyczne bezpośrednio na budowach melioracyjnych, a następnie na stanowisku majstra budowy. Ubezpieczony podnosił, że prace na stanowisku majstra budowy, a następnie kierownika budowy, tak przy zakładaniu urządzeń melioracyjnych, a w późniejszym okresie zewnętrznych instalacji wodociągowych należy zakwalifikować jako prace polegające na sprawowaniu dozoru inżyniersko-technicznego na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace zaliczane do prac w szczególnych warunkach w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Przeprowadzone przez Sąd postępowanie dowodowe wykazało słuszność twierdzeń ubezpieczonego. I tak, dowody z dokumentów zawarte w aktach osobowych ubezpieczonego oraz spójne i logiczne zeznań świadków w osobach współpracowników ubezpieczonego z okresu pracy w w/w zakładach pracy, a także logiczne zeznania samego ubezpieczonego wykazują bezspornie, że w okresach pracy ubezpieczonego na stanowisku majstra budowy – przy zakładaniu urządzeń melioracyjnych, a następnie kierownika budowy – przy zakładaniu urządzeń melioracyjnych, a później instalacji wodociągowych ubezpieczony wykonywał prace polegające na kierowaniu pracami budowlanymi i nadzorem jakościowym na tych pracach, przy czym z uwagi na zakres wykonywanych prac i obowiązek zachowania wymogów bezpieczeństwa pracy oraz bezpieczeństwa budowanych instalacji, przez cały okres pracy ubezpieczony pracował bezpośrednio na budowach w miejscu, gdzie swoją pracę wykonywali podlegli mu pracownicy. Z przedstawionych wyżej ustaleń Sądu wynika, że podstawowe prace, którymi kierował i które nadzorował ubezpieczony, będące jednocześnie podstawowymi pracami dla przedsięwzięcia budowlanego – przy zakładaniu urządzeń melioracyjnych oraz przy budowie instalacji wodociągowych, były wykonywane przez maszynistów ciężkich maszyn budowlanych (koparek, spycharek, maszyn do drażenia wykopów pod urządzenia drenarskie), kopaczy, układaczy i owijaczy rurociągów drenarskich, monterów sieci wodociągowych w głębokich wykopach, w razie potrzeby również betoniarzy i zbrojarzy. Nie ulega wątpliwości, że prace wymienionych grup zawodowych są zaliczane do prac w szczególnych warunkach – vide: wykaz A: dział V poz.1, 3 i 4, dział X poz.1 (dotyczący wszystkich prac przy zakładaniu urządzeń melioracyjnych) załącznika do w/w rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. Nadzorując prace wymienionych grup pracowników ubezpieczony

pracował w tych samych warunkach, co wskazani pracownicy i - podobnie jak oni – narażony był na szkodliwe dla organizmu warunki pracy. W tych okolicznościach w pełni uzasadnione jest zakwalifikowanie pracy ubezpieczonego wykonywanej w w/w okresach (od 1 maja 1979r. do 31 stycznia 1980r. jako majster budowy w (...) Przedsiębiorstwie (...) w M. i od 1 sierpnia 1995r. do 31 grudnia 1998r. w spółce (...) w S.) do pracy, o jakiej mowa w wykazie A dział XIV poz.24 załącznika do w/w rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. a polegającej na sprawowaniu dozoru inżynieryjno-technicznego na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. W tym miejscu wskazać należy, że wykonywanie prac z zakresu dozoru inżynieryjno-technicznego wymaga niekiedy wykonywania przez pracownika sprawującego taki nadzór czynności niebędących czynnościami stricte nadzorczymi w procesie budowy, jak np. dokonywanie wpisów w dzienniku budowy, czy innych czynności administracyjnych, jednakże fakt wykonywania tego rodzaju czynności nie podważa ustalenia co do wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Czynności tego rodzaju są bowiem ściśle związane z powierzonymi funkcjami, a jednocześnie nie stanowią głównego zakresu prac (stanowią uboczne zajęcie).

Wskazać wreszcie należy, że do stażu pracy w szczególnych warunkach zaliczyć należy również okres pracy ubezpieczonego w (...) Przedsiębiorstwie (...) w M. przed powierzeniem mu stanowiska majstra budowy, a zatem w okresie od 1 września 1976r. do 30 kwietnia 1979r. (w tym okres służby wojskowej), kiedy to ubezpieczony pracował na stanowisku stażysty, a faktycznie pracował bezpośrednio na budowach przy zakładaniu urządzeń melioracyjnych – rur drenarskich w wykopach, przy odwadnianiu rowów (vide: ustalenia faktyczne). Pracę tego rodzaju zaliczyć należy do pracy w szczególnych warunkach, o której mowa w wykazie A dziale X poz.1 załącznika do w/w rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r.

Reasumując całokształt powyższych okoliczności i doliczając wszystkie wymienione wyżej okresy pracy ubezpieczonego w szczególnych warunkach do okresu uznanego już przez organ rentowy stwierdzić należy, że na dzień 1 stycznia 1999r. ubezpieczony legitymuje się co najmniej 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach. Mając to na uwadze na podstawie art.477¹⁴§2 kpc Sąd zmienił zaskarżone decyzje i ustalił prawo B. K. do emerytury od 1 marca 2016r. ,tj. od miesiąca, w którym ubezpieczony wystąpił z wnioskiem o to świadczenie.

O kosztach procesu – kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł zgodnie z wynikiem sprawy na podstawie art.98§1 i 3 kpc w zw. z art.99 kpc